

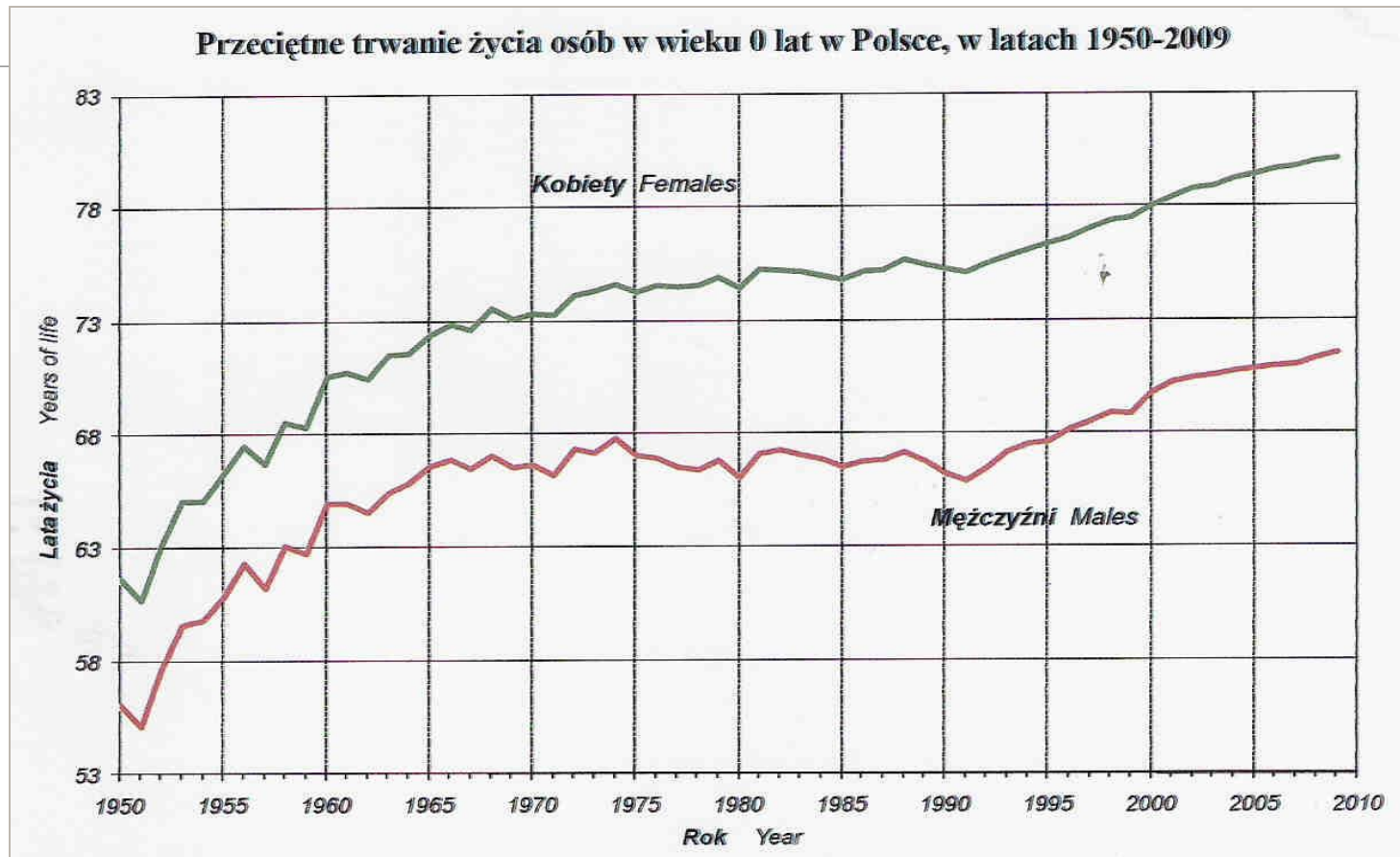
Cukrzyca - odmienności terapeutyczne u ludzi w wieku podeszłym

---

WIESŁAWA B.DUDA-KRÓL

III KLINIKA CHORÓB WEWNĘTRZNYCH I KARDIOLOGII

Starzenie populacji polskiej

Najważniejsze rekomendacje – Zalecenia PTD 2018

- ❖ Rozpoczynając terapię cukrzycy u osób po 65. roku życia, należy indywidualnie ocenić cele terapeutyczne w zależności od stanu zdrowia chorego, zdolności poznawczych, warunków socjalno-bytowych.
- ❖ Jednym z głównych celów w terapii cukrzycy u osób powyżej 65. roku życia jest zapobieganie hipoglikemii poprzez indywidualizację celów terapeutycznych i unikanie leków, których stosowanie wiąże się z dużym ryzykiem hipoglikemii.
- ❖ U osób powyżej 65. roku życia bez istotnych powikłań cel terapeutyczny może być podobny jak w młodszej populacji osób dorosłych.

Późne rozpoznanie cukrzycy typu 2 w wieku podeszłym- dlaczego?

❖ **bezobjawowy przebieg choroby**

❖ **nietypowe objawy :**

zawroty głowy, zaburzenia snu

zmęczenie, zaburzenia orientacji, nasilenie demencji

nietrzymanie moczu, nawracające infekcje

pogorszenie widzenia

niewielkie osłabienie

umiarkowany ubytek masy ciała

Cele leczenia:

- PRZEŻYCIE. Poprawa jakości życia
- Ograniczenie działań niepożądanych (hipoglikemia)
- Leczenie uwzględniające specyfikę wieku
- Badania diagnostyczne w kierunku oceny powikłań, zapobieganie ich progresji, odpowiednie leczenie
- Leczenie chorób współistniejących

Wybierając sposób leczenia ocień:

- Stan chorego- wynik badania podmiotowego i przedmiotowego
- Oczekiwany okres przeżycia
- Zaangażowanie chorego w proces leczenia
- Zdolność do użycia sprzętu do iniekcji i samokontroli
- Czynniki ekonomiczne
- Schorzenia współistniejące(zab.psychiczne i trudności poznawcze)
- Powikłania cukrzycy
- Złożoność terapii

U osób w wieku starszym ważniejsze od normoglikemii jest unikanie hipoglikemii.

Hipoglikemia

Hipoglikemię definiuje się jako stężenie glukozy w osoczu krwi poniżej 70 (dawniej 55 mg/dl), ale objawy mogą wystąpić przy wartościach niższych.

U niektórych chorych z cukrzycą, którzy przez długi okres czasu mieli wysokie wartości glikemii, szybkie wyrównywanie glikemii może sprawić, że objawy niedocukrzenia mogą pojawić się przy wartościach glikemii uważanych za prawidłowe.

Najczęściej hipoglikemia jest następstwem przedawkowania insuliny bądź stosowanymi lekami doustnymi.

Objawy neuroglikopenii: bóle głowy, stany lękowe, zaburzenia mowy, widzenia i orientacji, ogniskowe objawy neurologiczne, drgawki, drżenia głodowe, śpiączka.

Objawy aktywacji układu autonomicznego: tachykardia, wzrost ciśnienia tętniczego, zlewne poty, szerokie źrenice.

Możliwe konsekwencje hipoglikemii u chorego z cukrzycą:

---

neurologiczne: śpiączka, drgawki, ogniskowe nieprawidłowości, porażenia

połowicze: TIA, osłabienie funkcji poznawczych

układ krążenia: zaburzenia rytmu, choroba niedokrwienna serca

oczy: wylewy do ciała szklanego

urazy: złamania, uszkodzenia głowy, uszkodzenia tkanek w trakcie wypadków samochodowych

---

**Edukacja diabetologiczna powinna
obejmować
zarówno chorych jak i ich opiekunów.**

Cele leczenia-zalecenia PTD 2018

- ❖ poprawa lub przynajmniej utrzymanie dotychczasowej jakości życia
- ❖ unikanie hipoglikemii przy jednoczesnym zmniejszaniu objawów hiperglikemii
- ❖ Przewidywany czas przeżycia dłuższy niż 10 lat - docelowa wartość HbA1c $\leq 7\%$
- ❖ w przypadku chorych w zaawansowanym wieku z wieloletnią cukrzycą i istotnymi powikłaniami o charakterze makroangiopatii (przebyty zawał serca lub udar mózgu) docelową wartością HbA1c jest $\leq 8,0\%$;

Dieta

- ❖ Ograniczenie kaloryczności w celu uzyskania należnej masy ciała
- ❖ Nawet niewielki spadek masy ciała daje poprawę insulinowrażliwości
- ❖ Problemem u ludzi starszych są:
  - nawyki żywieniowe
  - zaburzenia smaku, węchu

Wysiłek fizyczny

- ❖ Dostosowany do możliwości chorego
- ❖ Uwaga na nieme niedokrwienie wsk. diagnostyka kardiologiczna przed planowanym wysiłkiem.
- ❖ Uwaga na powikłania makro-i mikroangiopatyczne, wysiłek może potęgować ryzyko amputacji w przypadku stopy cukrzycowej.
- ❖ Wysiłek o wolnym początku i powolnym zakończeniu
- ❖ Unikanie ćwiczeń napinających i wstrzymujących oddech
- ❖ Preferowane częste, długie spacerowanie (uwaga ! jakość obuwia)

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia- farmakoterapia- metformina

- Ograniczone ryzyko hipoglikemii, spadek masy ciała, korzystny wpływ na gospodarkę lipidową.
- należy uwzględnić choroby współistniejące, zwiększające ryzyko rozwoju kwasicy metabolicznej(min.niewydolność krążenia, niewydolność oddechowa, uszkodzenie wątroby)
- Nie należy stosować metforminy u chorych z $eGFR < 30$ ml/min/1,73 m². U chorych z $eGFR 30-59$ ml/ /min/1,73m² należy dostosować dawki metforminy do czynności wydalniczej nerek.

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia- farmakoterapia- pochodne sulfonylomocznika

---

- Leczenie rozpoczynać od małych dawek ze względu na **ryzyko hipoglikemii !!!**
- Chętnie stosowane bo szybki spadek hiperglikemii i niska cena

UWAGA do leków wzmacniających dz. hipoglikemizujących należą :

sulfonamidy,

salicylany,

pochodne kumaryny,

Inhibitory monoaminooksydazy,

steroidy anaboliczne,

metotreksat

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia- farmakoterapia- inhibitory DPP-4

- Dobrze tolerowane
- Nie powodują przyrostu wagi ciała
- Bardzo rzadko powodują hipoglikemię

WADA

- Brak refundacji – wysoka cena

- Hamując w selektywny sposób rozkład krążących hormonów peptydowych powodują wzrost endogennego GLP-1 i GIP, stymulują wydzielanie insuliny przez komórki β , hamują wydzielanie glukagonu przez komórki α , zwiększają wrażliwość na insulinę, nie mają wpływu na opróżnianie żołądka, nie mają wpływu na masę ciała i nie działają gdy poziom glikemii we krwi jest nisk

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia- farmakoterapia- agoniści GLP-1

Korzystne efekty:

- obniżenie glikemii
- Obniżenie HbA1c
- obniżenie masy ciała

WADY

- Forma iniekcyjna
- bardzo drogie, nier refundowane

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia- farmakoterapia- Inhibitory SGLT-2

- niskie ryzyko hipoglikemii
- redukcję ciśnienia tętniczego
- -spadek masy ciała (dobowa utrata około 200-300 kcal z moczem, co przekłada się na redukcję wagi ciała o 2,5-3,5kg)
- poprawę w zakresie wyrównania glikemii, a w efekcie spadek HbA1c
- empagliflozyna

UWAGA

Cena

Infekcje narządów moczowo-płc.

Flozyny, czyli inhibitory kotransporteru sodowo-glukozowego 2 (SGLT-2 działają niezależnie od insuliny, powodują zmniejszenie resorpcji glukozy z moczu pierwotnego, glukozurię z jednoczesnym zmniejszeniem stężenia glukozy we krwi.

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia- farmakoterapia- inhibitory alfa-glukozydazy

---

- Obniżają glikemię poposiłkową
- Ale ograniczeniem są objawy ze strony przewodu pokarmowego:
  - bóle brzucha
  - wzdęcia
  - biegunki

Cukrzyca u osób powyżej 65. roku życia - Insulinoterapia

- Umożliwia uzyskanie wyrównania glikemii w przypadku nieskuteczność leków doustnym
- rozważyć inne przyczyny hiperglikemii
błędy, infekcje, spadek aktywność fizycznej i intelektualnej.:

ALE

- Złożona procedura
- Częstsze kontrole
- Ryzyko hipoglikemii
- Forma iniekcyjna

Postępowanie u pacjentów w wieku podeszłym

- ❖ Unikać doustnych środków hipoglikemizujących o długim czasie półtrwania
- ❖ Uwaga na interakcje leków, polipragmazję
- ❖ Edukacja chorego i rodziny, dieta-zmiana sposobu odżywiania
- ❖ Wyrównywanie zaburzeń powoli, nie gwałtownie, leczenie chorób współistniejących
- ❖ Ocena szansy przeżycia
- ❖ Zwiększenie aktywności fizycznej

Leki diabetogenne:

---

leki hipotensyjne: tiazydy, furosemid, β -blokery, blokery kanału wapniowego, α -blokery o działaniu ośrodkowym

leki hormonalne: kortykosteroidy, tyroksyna, h.wzrostu, estrogeny/progesteron

leki psychotropowe: lit, fenotiazyny

leki antyarytmiczne: amiodaron, dizopiramid

leki p-w-prątkowe

inne morfina, teofilina, etanol, inne

Najważniejsze zrozumienie

i wzajemne dobre relacje !

Dziękuję za uwagę

